

Correspondentie en samenspreking met Deputaten van de Christelijke Geref. Kerken

Tusschen de „deputaten voor contact met de Gereformeerde Belijders“, benoemd door de Gener. Synode van de Christel. Geref. Kerken te Utrecht, 1947, en de „deputaten voor contact met de Christelijke Gereformeerde Kerken“, aangewezen door de Generale Synoden onzer Kerken te Groningen, 1946, resp. te Amersfoort, 1948, werden van December 1947 tot Mei 1950 een aantal brieven gewisseld, welke aanvankelijk, overeenkomstig den wensch van de Chr. Geref. deputaten, niet werden gepubliceerd.

Nadat de Chr. Geref. deputaten aan hun Synode, gehouden te 's-Gravenhage in September van dit jaar, rapport hadden uitgebracht, oordeelden zij een verder uitstel van de publicatie niet noodig, en werd besloten wederzijds tot publicatie van de gevoerde correspondentie over te gaan.

Hieronder volgen, onder de letters C tot I, de gewisselde brieven.

Volledigheidshalve wordt ook een tweetal brieven (A en B) opgenomen, die wel niet tusschen bovengenoemde deputaten zijn gewisseld, maar die toch met bedoelde correspondentie in onmiddellijk verband staan; de brieven n.l. waarin de besluiten resp. van onze Synode van Groningen en van de Chr. Geref. Synode van Utrecht om deputaten voor het oefenen van contact te benoemen, worden medegedeeld aan de Kerken ter anderzijds zijde.

Na de gevoerde correspondentie is er tusschen bedoelde deputaten tweemaal een samenspreking gehouden, de eerste maal op 24 Mei 1950 te Amersfoort, de tweede maal op 30 Juni 1950 te Apeldoorn. Met instemming van de Chr. Geref. deputaten wordt aan de publicatie van de correspondentie toegevoegd een uittreksel uit de notulen van de gehouden samensprekingen.

Hier volgen dus eerst de gewisselde brieven¹⁾.

A.
Ds. C. H. Lindeboom
Boelestraat 9
KAMPEN.

Kampen, 26-4-47.

Aan de Synode der Christelijke Gereformeerde Kerk, in Aug. '47 D.V. in vergadering bijeenkomende.

Weleerwaarde en Eerwaarde broeders,

Namens de, het vorig jaar te Groningen samgekomen Generale Synode van de Gereformeerde Kerken (onderhoudende art. 31 K.O.) welke vergadering ik als tweede scriba mocht dienen, is mij verzocht het volgende ter Uwer kennis te brengen.

Naar aanleiding van verschillende voorstellen en instructie's, die ter Synode te Groningen gebracht zijn, en die allen bedoelden contact te zoeken met de Christelijke Gereformeerde Kerk, heeft genoemde vergadering zich lang en ernstig bezig gehouden met de vraag, wat in deze dingen haar te doen stond naar het Woord van God.

Zij kwam tenslotte tot een besluit, dat met algehele eenparigheid kon genomen worden, en dat ik

¹⁾ De Chr. Geref. deputaten gebruiken in den regel de „nieuwe“ spelling, onze deputaten de oude. De gevolgde schrijfwijze is ongewijzigd overgenomen. P. d. V.

Ten slotte beschrijft Calvijn ook nog op welke wijze de kracht der sacramenten in de uitverkorenen ter zaligheid openbaar wordt. Dit geschiedt steeds, maar ook alleen daár, waar de belofte welke in het sacrament verzegeld en gegeven werd, door het geloof wordt aangenomen en zoo het wederkerige verbond van beide zijden — dus van Gods zijde én van des menschen zijde — wordt bevestigd²⁾.

Samenvattende vinden we hier dus de volgende leer. 1e. Gods trouw, zooals die in zijn woord en sacrament concrete gestalte kreeg en zoo in het leven der bondelingen optreedt, wordt door de ontrouw der menschen nooit te niet gedaan.

2e. Dit beteekent in de eerste plaats, dat Gods sacrament altijd zijn wezen en kracht behoudt, hoe de ontvangers daarvan ook zondigen en zoo Gods verbond verbreken en verachten.

3e. Dit beteekent in de tweede plaats, dat God ook temidden van den grootsten afval en verbondsbreuk een overblijfsel-naar-de-verkiezing in stand houdt, waarin het sacrament zijn kracht ter zaligheid heerlijk openbaart.

4e. Dit heilzame effect ontvangen de sacramenten — en dat wil natuurlijk ook zeggen: de in de sacramenten verzegelde belofte — alleen wanneer zij door het geloof worden ontvangen en zoo het wederkerige verbond van beide zijden bevestigd wordt. C. V.

²⁾ Id autem esse non potest nisi ubi fide promissio repettitur, atque ita confirmatur utriusque mutuum foedus.

hier, met de overwegingen, die er toe geleid hebben, in zijn geheel laat volgen:

„De Synode enz. kennis genomen hebbende van de voorstellen van de Part. Synodes van het Noorden, van Overijssel—Gelderland, van Utrecht, van Zuid-Holland, en van de Kerk van Dordrecht, inzake het zoeken van contact met Kerken, die zich met woord en daad stellen op den grondslag van Gods Woord en de Drie Formulieren van Eenigheid;

gedrongen door het Woord des Heeren (o.a. Joh. 17:20, 21; Phil. 2:1 en 2; Ef. 4:3—6) en door de daarop rustende belijdenis (o.a. art. 28 van de Ned. Geloofsbelijdenis) te staan naar kerkelijk samenleven met allen, die met ons door één Geest één Heere aanbidden en één zelfde geloof belijden;

hierbij zich wetend in de lijn der vaderen, die reeds in de „Acte van Afscheiding en Wederkeer“ verklaarden „tevens gemeenschap te willen uitoefenen met alle ware Gereformeerde lidmaten en zich te willen vereenigen met elke op Gods Woord gegronde vergadering“;

en thans als eerste gewone Generale Synode na de vrijmaking de in de „Acte van Vrijmaking of Wederkeer“ uitgesproken bereidheid ook voor de hare erkennend, als daar gezegd wordt: „bereid zijnde, zoo haast als men dit hebben kan, gemeenschap te willen oefenen met allen, die in de eenigheid der Leer welke naar den Woorde Gods is, met ons willen leven of gaan leven in een aangenomen of wederom aan te nemen Kerkenordering, op dat Woord gegrond“;

besluit — om praktische redenen zich voorschands daartoe beperkende — contact te zoeken met de Christelijke Gereformeerde Kerk, die met ons staat op de zelfde basis van Gods Woord en de Drie Formulieren van Eenigheid, teneinde in den weg van samenspreking of correspondentie na te gaan, wat ons vereenigt en wat ons nog verdeelt, en gezamenlijk middelen te beramen, die onder den zegen des Heeren kunnen leiden tot kerkelijk samenleven.

Ter uitvoering van dit besluit wendt de Synode zich tot de Synode der Christelijke Gereformeerde Kerk met het verzoek om 's Heeren wil met ons in contact te treden in dier voege, dat door beide Synodes deputaten worden benoemd met opdracht, gezamenlijk, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, te dezer zake overleg te plegen, en aan hun respectieve Synodes van hun bevinding rapport uit te brengen en eventueel voorstellen te doen.

en benoemt, in afwachting van het antwoord der Synode van de Christelijke Gereformeerde Kerk, harerzijds een 8-tal deputaten met zoodanige opdracht.”

Meenende, dat het voorgaande volkomen duidelijk tot uitdrukking brengt, wat de vurige wensch was van de Generale Synode van Groningen, vraag ik U thans namens haar dit ernstig te willen overwegen, en, indien het den Heere behagen mocht, te voldoen aan dit verzoek door Deputaten voor deze zaak te benoemen.

Uw vergadering in deze voor U en ons zoo gewichtige zaak het Licht van het Woord des Heeren toewenschend en de kracht van den Heiligen Geest, om dienovereenkomstig te handelen, verblijf ik

Met Hoogachtung
Uw br. in Chr.
(w.g.) C. H. Lindeboom.

B.
Generale Synode der
Christelijke Gereformeerde Kerken
in Nederland.

Utrecht, Sept. 1947.

Aan de Synode der Gereformeerde Kerken,
onderhoudende art. 31 K.O.

p/a den Weleerwaarden Heer
Ds. C. H. Lindeboom
Boelestraat 9
Kampen.

Weleerwaarde en Eerwaarde Broeders,

Namens de Synode der Christelijke Gereformeerde Kerken, vergaderd te Utrecht, 9 Sept. e.v.d. heb ik de eer U het volgende mede te deelen.

De Synode, kennis genomen hebbende van Uw verzoek met ons in contact te willen treden, heeft besloten:

1. Een achttal Deputaten te benoemen en deze te noemen: Deputaten voor contact met de Gereformeerde belijders.

2. Aan deze Deputaten op te dragen:

a. In antwoord op de ingekomen verzoeken van de Deputaten van de Synode der Gereformeerde Kerken onderhoudende Art. 31 K.O. met Deputaten dezer Kerken, krachtens de in dit rapport aangegeven gronden en met het aangewezen doel, contact te zoeken, na schriftelijke voorbereiding.

b. dit contact ook te zoeken in denzelfden geest met Kerken en groepen, die de Geref. belijdenis aanvaarden en van wie een verzoek als voren niet is ingekomen.

c. van de resultaten van deze contacten rapport uit te brengen aan de volgende Generale Synode.

3. Aan Deputaten voor de bevordering van de eenheid onder de Gereformeerde belijders van de Synode der Geref. Kerken en aan de Synode van de Geref. Kerken onderhoudende art. 31 K.O. van dit besluit kennis te geven.

Met heilbeden en broedergroeten
Namens de Synode,
(w.g.) W. Kremer, Praeses.
(w.g.) P. J. de Bruin, Scriba II.

P.S. Secr. van Depp. is Ds. W. Kremer, Mariannelaan 22, Apeldoorn.

C.

Deputaten, door de Gen. Syn. der
Chr. Geref. Kerken, Utrecht, 1947,
benoemd voor contact met de Geref. belijders.

Apeldoorn, December 1947.

Aan Deputaten, benoemd door de Gen.
Synode van de Geref. Kerken, (onderh. art.
31) gehouden te Groningen 1946, om in
contact te treden met de Chr. Geref. Kerk.

Weleerwaarde en Eerwaarde Broeders,

Door de Generale Synode onzer Kerken werden een achttal Deputaten — Prof. L. H. v. d. Meiden (voorzitter), Prof. J. J. v. d. Schuit, beiden te Apeldoorn, ds. L. S. den Boer te Den Haag, ds. J. Jongeleen te Bussum, ds. W. Kremer (secretaris) te Apeldoorn, ds. W. F. Laman te Rotterdam, ds. J. H. Veijma te Bunschoten en oud. C. Manni te Amsterdam — benoemd teneinde contact op te nemen met de Gereformeerde Belijders in ons Vaderland.

Dit besluit impliceert een antwoord op het Uwerzijds tot ons gerichte verzoek om met U, als Deputaten ad hoc in contact te treden.

Met grote belangstelling hebben wij gevolgd de vrijmaking der Gereformeerde Kerken en de strijd, die U gestreden hebt, tegen de beslissingen van de Synode der Geref. Kerken.

Deze belangstelling vindt haar verklaring in het feit dat Uw strijd het dogmatisch standpunt, dat wij tegenover de Gereformeerde Kerken sinds 1892 hebben ingenomen, bevestigt. Nimmer hebben wij durven hopen, dat op deze wijze onze zienswijze, die wij voor het aangezicht van den Koning der Kerk meenden te moeten hebben, voor het forum van geheel kerkelijk Nederland gerechtvaardigd zou worden. Wij waarden ten zeerste Uw verzet tegen de leer der veronderstelde wedergeboorte, gelijk die altoos geleerd werd, doch in de laatste jaren ten troon verheven is.

Wij verhalen ons echter niet, dat er, althans onzerzijds, nog veel onklaarheid heerst en vragen leven ten aanzien van Uw kerken en het door U ingenomen standpunt. Het feit toch, dat wij dezelfde belijdenis hebben, garandeert nog niet dat wij nu ook hetzelfde belijden.

Nu wij met U in contact treden, wilden wij juist deze zaak gaarne tot klaarheid gebracht zien. Zullen we ooit samenkomen dan toch alleen op de basis van Schrift en Confessie. Daarom willen we op dit punt gaarne een onderzoek van informatieve aard bij U instellen.

Onze bedoeling is niet in dit eerste schrijven alles ter tafel te brengen, wat er onzerzijds aan bezwaren e.d. leeft. We menen dat het vruchtbaarder is een bepaald punt te bespreken en van daaruit verder te gaan.

Gaarne zouden we een duidelijk antwoord van U ontvangen t.a.v. Uw verhouding tot de verklaring van 1905. Weliswaar hebben Uw Kerken uitgesproken, „dat deze verklaring door onze kerken niet meer voor haar rekening genomen wordt“ (Acta Gen. Syn. Groningen 1946 artikel 113). Maar de formulering van dit besluit bevredigt ons niet, aangezien we gaarne gezien hadden, dat Uw kerken hadden uitgesproken, dat zij de verklaring van 1905 terugnamen; daarmee uitsprekende dat zij zich niet alleen van 1905 als een historisch stuk — gelijk geaccenteerd werd in het betreffende rapport inzake de op de verklaring van 1905 betrekking hebbende agendastukken, Acta Groningen, Bijlage X — gedistancieerd hebben, maar ook de in de verklaring van 1905 opgesloten dogmatische visie totaal verwerpen. Het is voor ons de vraag — vandaar ons dringend verzoek om klaarheid — of Uw kerken zich radicaal los gemaakt hebben van 1905 en dus de dogmatische uitspraken der Synode van 1905 in strijd achten met de Heilige Schrift en de Gereformeerde Belijdenis. We stellen deze vraag met te meer vrijmoedigheid, omdat het ons getroffen heeft dat het in de dogmatische strijd, die U gevoerd hebt, ging tegen de binding aan 1905 en niet tegen 1905 als zodanig, waarom U ook vóór de binding met een rustig gemoed Uw plaats in de Geref. Kerken hebt ingenomen.

Broeders — U zult verstaan, dat we op dit punt — omdat het o.i. van beslissende betekenis is voor de overige punten — graag een zeer duidelijk antwoord, dat voor geen tweeërlei uitleg vatbaar is, Uwerzijds zouden ontvangen.

Met grote belangstelling zien we naar dit antwoord uit, dat U gelieve te doen toekomen aan het adres van Ds. W. Kremer, Mariannelaan 22, Apeldoorn.

Zegene de Koning der Kerk onze correspondentie,

leide Z
Hij onz

D.

Ds. J.
Chr. G.
Bunsch

Hoogge

Nam
lijders,
Utrech
genoeg

We s
samenr
Gen. S
Acta S

Het f
benoem
Synode

ba Ds.
verlies
in zijn
die van

We s
niet te
de sfee
ner tijd
blicatie

Moch
onoverk
desnooc
dan gaa
kertijd

E.

Deputa
Gerefor
1946, v
Christe

Hoogge
Heeren

Met

Synode
Groning
Christel
van het
harerzij
o.a. wer
contact

Met I
U een
opdrach
schen
steeds t

1834 in
verklaa
„teve
ware G
eenigen
vergade

Daar
onzerzij
dankba
wege dit
aansluit
dat de l

Zijn Ge
kroone n
U en

bergsehu
gansche
tot het
Woord,

der wer
derhoud
behoort
Christus
menbind

De He
Geest, d
zelf erv
en Kerk
zicht zo

U liet
gaan va
onzen v
en ons t

Als argu